

SAMSKIPNADSRÅDET

Samarbeidsorganet for studentsamskipnadene i Norge

Til: Kunnskapsdepartementet

Dato: 28.05.2020

SAMSKIPNADSRÅDETS INNSPILL TIL NOU 2020: 3 NY LOV OM UNIVERSITETER OG HØYSKOLER

Samskipnadsrådet er samarbeidsorganet for landets 14 studentsamskipnader, som tilbyr et bredt omfang av velferdstjenester til om lag 273 000 studenter. Studentsamskipnadene er ideelle private aktører som sørger for at studentene får et helhetlig tjenestetilbud spesielt tilpasset studiesituasjonen.

OVERORDNET INNSPILL

Samskipnadsrådet takker for muligheten til å komme med innspill til NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler. Samskipnadsrådet vil i høringssvaret legge mest fokus på forslagene som omfatter studentsamskipnadene, herunder forslagene i utredningens *kapittel 36: Studentsamskipnadsloven og –forskrift*. Våre tilbakemeldinger tar utgangspunkt i innspill gitt til utvalget.

På et overordnet nivå støtter Samskipnadsrådet forslagene som gjelder studentsamskipnadene og skjæringspunkter mot universiteter – og høyskoler. På lik linje med utvalget, mener vi det er mest hensiktsmessig at det er to separate lover. Samskipnadene har et annet formål og organisering enn universiteter- og høyskoler, og vi mener særlovsordningen derfor er mest hensiktsmessig. Vi mener likevel det er viktig at ansvar og plikter som gis hjemles i det regelverket som gjelder for virksomheten.

Samskipnadene har eksistert i over 80 år, og på tross av store endringer i studentenes velferdsbehov, har styringsmodellen vist seg robust og omstillingsdyktig. Studentflertallet og studenter som styreledere er av samskipnadenes sterkeste kjennetegn, særegenheter og suksesskriterier. Derfor er det gledelig å se at utredningen legger opp til videreføring av studentflertallet i samskipnadenes styrer.

Innenfor enkelte områder hadde vi håpet utvalget gikk lenger i å sammenfatte, forenkle og tydeliggjøre lovverket. Spesielt gjelder dette samarbeid og ansvarsdeling mellom samskipnader og utdanningsinstitusjonene. Vi har likevel forståelse for utvalgets begrensede mulighet til å gå i dybden av enkelte problemstillinger. Vi støtter derfor at det igangsettes en mer helhetlig utredning om regelverket som omfatter samskipnader, herunder ansvarsfordeling mellom samskipnad og utdanningsinstitusjon samt bruken av fristasjon, slik utvalget foreslår. Samskipnadene ønsker å spille en aktiv rolle i dette arbeidet.

Vi vil først kommentere forslagene fra utredningens kapittel 36 og deretter løfter vi andre forslag det er relevant for oss å gi tilbakemelding om. Avslutningsvis løfter vi noen nye problemstillinger som har meldt seg i etterkant av utredningens ferdigstillelse.

ANSVAR OG PLIKT HJEMLES I DEN LOVEN SOM GJELDER FOR VIRKSOMHETEN

Samskipnadsrådet mener plikter som pålegges virksomheten så langt det lar seg gjøre bør hjemles i den loven som gjelder for virksomheten. UH-institusjoner gis betydelige plikter og ansvar i samskipnadenes regelverk, som ikke er synlige i UH-loven. Samskipnadsrådet har derfor tatt til orde for at slike bestemmelser skal gjenspeiles i UH-loven, noe utredningen og forslagene delvis har imøtekommet.

ARBEIDSGRUPPE OM ANSVARSOMRÅDER

Utvalget foreslår at *“det settes ned en arbeidsgruppe som gjennomgår og avklarer spørsmålet om hvilke ansvarsområder som tilligger henholdsvis utdanningsinstitusjon og studentsamskipnad, eller er en offentlig oppgave. Utvalget mener også at det er behov for en utredning av hvem utdanningsinstitusjonene skal kunne tilby fri stasjon til.*

Samskipnadsrådet støtter at det settes ned en slik arbeidsgruppe. Samfunnet og studentenes velferdsbehov har endret seg siden opprettelsen av samskipnadene. Det er viktig med grundig vurdering av om dagens lovverk legger til rette for at samskipnadene kan levere det velferdstilbudet dagens og morgendagens studenter ønsker og trenger.

Vi mener vår særegne styringsmodell, med studenter i flertall, har vist seg som et godt verktøy for å sikre at samskipnadene utvikler seg i takt med studentenes behov.

Samskipnadsrådet mener det er flere områder med behov for tydeligere ansvarsdeling, og vi ser det som hensiktsmessig med en mer helhetlig gjennomgang av regelverket for samskipnadene. Spørsmål om internasjonalisering og ansvar for internasjonale studenter er et eksempel på et område med uklar ansvarsdeling, noe den siste tiden med nedstenging av campus har vist.

Samskipnadsrådet har tidligere foreslått å sammenfatte og tydeliggjøre bestemmelser om tilsyn, kontroll og ansvar. Det at ansvar for tilsyn er flyttet fra Kunnskapsdepartementet til NOKUT er et ytterligere argument for at det er behov for å se nærmere på bestemmelsene og praksis for tilsyn og kontroll.

Samskipnadsrådet støtter også utredningens forslag om en egen utredning av hvem utdanningsinstitusjonene skal kunne tilby fri stasjon til.

Samskipnadsrådet anbefaler også at grensesnitt mot private aktører blir en del av mandatet til arbeidsgruppen slik at det blir beskrevet hvilke tilbud samskipnadene kan tilby uten at det kommer i konflikt med statsstøtteregler, konkurranselovgivning og EØS/ESA regelverket.

PLIKT TIL Å VÆRE TILKNYTTET EN SAMSKIPNAD

Samskipnadsrådet støtter utredningens forslag om en ny bestemmelse i universitets- og høyskoleloven som presiserer utdanningsinstitusjonenes plikt til å være tilknyttet en studentsamskipnad, samt ansvarsfordelingen mellom utdanningsinstitusjoner og studentsamskipnader. Her har utvalget lyttet til Samskipnadsrådets innspill om at §5 (første ledd) i Samskipnadsloven om utdanningsinstitusjonenes ansvar også må synliggjøres i UH-loven. Det er positivt at det legges opp til et tydeligere skille mellom ansvar for oppgaver knyttet til læringsmiljø og studentvelferd (også i UH-loven).

Samskipnadsrådet har i sine innspill til utvalget også vektlagt at plikten og retten til å være del av en samskipnad (Samskipnadsloven §4) må inn i utdanningsinstitusjonenes regelverk. Det er positivt at utvalget har lyttet til samskipnadene og foreslår en bestemmelse i UH-loven som tydeliggjør ansvar for læringsmiljø og studentvelferd.

Vi ber likevel departementet vurdere om bestemmelsene også bør gjenspeiles i fagskolelova.

§ 14 I STUDENTSAMSKIPNADSFORSKRIFTEN FLYTTES TIL SAMSKIPNADSLOVEN

Samskipnadsrådet støtter at dagens § 14 i studentsamskipnadsforskriften, der samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og studentsamskipnadene er regulert, flyttes til studentsamskipnadsloven. Vi mener slike bestemmelser, som omhandler utdanningsinstitusjonenes ansvar, også bør gjenspeiles eller vises til i UH-loven.

Det er for oss overraskende at denne bestemmelsen ikke foreslås inn i UH-loven, når den foreslås løftet opp i samskipnadens regelverk. I utredningen står det at *“det kan være nødvendig å tydeliggjøre kravet om at ledelsen i virksomhetene møtes regelmessig for å diskutere de forhold som angår samarbeidet om studentvelferden og læringsmiljøet”* (s. 356). Dette er en bestemmelse samskipnadene er godt kjent med, da den allerede ligger i forskrift om samskipnader. For å oppnå utvalgets intensjon om at ledelsen i virksomhetene møtes regelmessig (som vi støtter), bør bestemmelsen, som et minimum synliggjøres i institusjonenes regelverk.

Dersom det igangsettes en videre utredning av ansvarsdeling mellom samskipnad, institusjon og det offentlige, kan det være hensiktsmessig å innhente gode eksempler på samarbeid og kommunikasjon mellom samskipnad, institusjon og det offentlige.

EN NY SITUASJON FOR SAMSKIPNAD OG UTDANNINGSINSTITUSJON

Pandemisituasjonen vi nå står i har avdekket nye problemstillinger.

Den uklare ansvarsdelingen for internasjonale studenter har blitt svært synlig. Når mange internasjonale studenter havnet i en økonomisk utfordrende situasjon, er det fort samskipnadene som blir møtt med krav om reduksjon i husleie.

Behovet for hyppige møter og kontakt mellom institusjon og samskipnad har vist seg særlig viktig. Institusjonenes avgjørelser om nedstenging av campus, gradvis gjenåpning, og inn/utveksling har stor innvirkning på samskipnadens drift. Det har vært varierende involvering i institusjonenes beredskapsarbeid i denne perioden, som kan tyde på at bestemmelsen om jevnlig møter mellom virksomhetsledelsen også bør inn i UH-loven.

På vegne av Samskipnadsrådet,

Hans Erik Stormoen

Styreleder